

Лист із Тезе

спеціальний випуск ^{UK}

ЛИСТ 2011

Лист із Чилі

Коли спільно з відповідальними за молодіжне служіння у Чилі ми вирішили, що наша наступна міжнародна зустріч у Латинській Америці відбудеться в Сантьяго з 8 по 12 грудня 2010 р., важко було навіть уявити, що для чилійців цей рік принесе стільки ж радостей, скільки і випробувань. Підготовка до молодіжної зустрічі дала можливість кільком нашим братам розділити з ними і перше, і друге.

У той час як чилійці разом з іншими латиноамериканськими народами святкували двохсотрічний ювілей Республіки, розгнівані земля та море завдали їм великих страждань.

Лютневий землетрус найбільше зашкодив бідним. Однак хвиля щедрості, що піднялася з глибин народної душі, показала, наскільки згуртованим перед лихом виявився чилійський народ. Чимало молодих чилійців допомагали тим, хто втратив домовку та роботу, присвячуючи час та енергію будівництву *mediasaguas* – дерев'яних хатинок, що слугували тимчасовим житлом.

Цього ж року чилійські тубільці, особливо з народу *Мапуче*, привернули увагу до свого горя та своїх вимог тривалим голодуванням.

А трохи згодом радість цілій нації принесли фотографії тридцяти трьох гірняків, піднятих на поверхню після аварії в шахті.

Міжнародна зустріч на початку грудня дала можливість тисячам молодих людей не лише з Чилі, а й з усього континенту розділити радості та печалі інших, гідно зустріти виклики часу та разом принести у світ більше людяності.

З радістю ми вітали на цій зустрічі молодих гаїтянців. Їхня присутність нагадала про страшне лихо, якого завдав їхній країні землетрус у січні 2010 року. Рани від нього ще й досі не загоєні. Якщо політична та соціальна ситуація в країні дозволить братам відвідати Гаїті між зустріччю у Сантьяго та Європейською зустріччю у Роттердамі (в кінці грудня 2010 р.), ми матимемо змогу засвідчити перед гаїтянцями солідарність молоді з усіх континентів. Ми захоплено спостерігаємо, яку сильну віру має цей народ, як стійко тримається, попри усі нещастя.

Протягом року ми будемо молитися з разом із ними:

Боже, наша надія, ми довіряємо Тобі людей Гаїті. Збентежені невимовними стражданнями невинних, ми просимо Тебе надихнути серця усіх, хто допомагає їм. Ми знаємо глибоку віру гаїтянців. Допоможи тим, хто страждає, укріпи тих, хто занепав духом, принеси розраду всім, хто оплакує близьких, втіш Своім Духом цих людей, яких спіткало таке горе і яких ми так любимо.

РАДІСТЬ

«Радісне серце, це твоє життя. Залиш позаду усі печалі!»¹ Цей заклик віруючого, котрий жив задовго до Христа, звернений і до нас.

Протягом життя ми зазнаємо багатьох випробувань і страждань, часом тривалих. І все ж завжди прагнемо знову віднаходити радість життя².

Звідки приходять ця радість?

Її пробуджує неочікувана зустріч, міцна дружба, твір мистецтва або краса природи...

Любов, яку проявляють до нас, викликає щастя, що поступово сягає глибин душі³.

І тоді виникає бажання зробити свідомий вибір – обрати радість.

¹ Сирах 30:22-23. У II ст. християнин на ім'я Герма також писав: «Зодягнися у радість... Всі житимуть з Богом, якщо тільки відкинуть від себе смуток і зодягнуться в радість».

² Не величні діяння роблять людське життя повноцінним, а спокійна радість, що сягає глибин серця. Незавершеність та фрагментарність кожного життя не зникають, як і страждання, але це не руйнує спокою.

³ Православний богослов Олександр Шмеман писав у своєму «Щоденнику»: «Радість ні про що, радість звідти, радість Божої присутності та доторку до душі. І досвід такого спілкування зблизка, такої радості (якої, дійсно, "ніхто від вас не відбере", бо вона вже стала самою глибиною душі) потім визначатиме хід мислення, напрям думки, ставлення до життя та ін.».

Іноді той, хто страждає від бідності, хто позбавлений усього, може відчути спонтанну радість життя, радість, яка не дає себе загасити⁴.

Коли Біблія знову і знову говорить про радість, вона вказує і на її джерело. Ця радість залежить не тільки від мінливих обставин; вона походить з довіри до Бога: «Радуйтеся завжди у Господі; знову кажу: Радуйтеся! ... Господь близько!»⁵

Христос прийшов у світ не для того, щоб заснувати релігію, яка б змагалася з іншими. Через Христа Господь увійшов у наше буття, аби кожна людина знала, що її люблять вічною любов'ю, та могла знайти радість у співпричасті з Ним. Коли ми віримо в Бога, наші очі краще помічають усе людське: любов матері до дитини, відданість тих, хто піклується про хворих... У цих великодушних вчинках присутній Христос, хоч часто невпізнаний.⁶

Христос приніс радикальне оновлення людського буття. Він першим прожив це нове життя, і Сам доклав зусиль, аби залишитися вірним. Напередодні арешту Він розламав хліб, промовивши незбагненні слова: «Це – Моє тіло, що за вас віддається».⁷ Так у Ньому «Слово стало плоттю»⁸. А по Воскресінні Він дихнув на своїх учнів, передавши їм Духа Святого - саме життя Бога⁹.

Святий Дух закладає радість Воскреслого Христа в глибини нашого існування. І вона триває не тільки тоді, коли труднощі відсутні. Радість може прокинутися, коли ми постаємо перед складним завданням, що вимагає зусиль. Зовні не проявляючись, вона жевріє і в часи випробувань, мов жаринки під попелом¹⁰.

⁴ Минули роки, але я і досі думаю про тих, кого зустрів на Гаїті під час візиту разом з братом Роже. В цій прекрасній країні люди живуть у величезній нужді. Не можу забути матерів, які зранку часто не знали, чи матимуть сьогодні їжу, аби нагодувати дітей. Однак навіть руйнівний землетрус у січні 2010 року не похитнув довіру більшості гаїтянців до Бога!

⁵ До Филип'ян 4:4-5.

⁶ Див. Матвій 25:35-40.

⁷ Лука 22:19

⁸ Йоан 1:14.

⁹ Йоан 20:22.

¹⁰ Отець Василій Гондікакіс, настоятель монастиря на Святий Горі Афон, висловив це містичною мовою, сповненою поезії: «За взірцем і за допомогою Всесвятої, кожна душа, що німотствує та очищується, коли підкоряється Божій волі, може стати по благодаті Богородицею. Нехай зачне й народить одну маленьку радість, що перевершує смерть».

У прославленні ми даємо радості розгорітися в нас – і в ту ж мить все навколо осяяне¹¹.

СПІВЧУТТЯ

Вибір радості не дорівнює втечі від життєвих проблем. Навпаки, він дає змогу зустрітися з реальністю і навіть зі стражданням.

Прагнення радості невід'ємне від турботи про інших людей. Воно сповнює нас безмежним співчуттям.

Відчуття Божої радості, як би коротко воно не тривало, перетворює нас на чоловіків і жінок співпричастя. Індивідуалізм як дорога до щастя – ілюзія¹².

Аби свідчити про співпричастя, треба мати сміливість плисти проти течії. Святий Дух підкаже, як лишатися біля тих, хто страждає, вислуховувати їх, як не лишатися байдужим до людського горя¹³.

Йдучи дорогою до щастя услід за Ісусом, можна день у день дарувати себе іншим. Можна явити Божу любов власним життям, проведеним у великій простоті.

Якби тільки наші громади, парафії та молодіжні групи щораз частіше ставали осередками щирої доброти і довіри – простором, де вітають одне одного, прагнуть зрозуміти і під-

¹¹ Напередодні Своїх Страстей Христос сказав учням: «Ви нині в журбі. Але я вас знову побачу, і зрадіє ваше серце, і ніхто ваших радощів від вас не відбере» (Йоан 16:22).

¹² Єврейський філософ Мартин Бубер (1878 – 1965) писав: «Ти зустрічає мене з милості – Ти не знайти у пошуку. Але те, що я кажу цьому Ти основне слово "Я-Ти", є діянням моєї сутності, моїм сутнісним діянням... Я постаю перед Ти; стаючи Я, кажу я: "Ти". Кожне справжнє життя є зустріч».

¹³ Альберто Хуртадо (1901 – 1952) – чилійський святий, канонізований Папою Бенедиктом XVI у 2005 році. Цього священика-єзуїта вшановують в його країні за те, що він присвятив життя бідним. Він заснував «Будинки Христа», де бездомні, діти, жінки та чоловіки у скрутних ситуаціях можуть знайти притулок. У всьому своєму житті й в усіх вчинках він керувався питанням: «Що зробив би на моєму місці Христос?». У 1947 році він написав про тих, хто довірився йому: «Найперше, що треба робити, - це любити їх... любити так сильно, щоб бути вже не в змозі витримати їхні страждання... Я не можу обмежитися тим, щоб заспокоїти їх гарними словами й залишити у нужді, коли сам їм за зручним столом і маю всього вдосталь. Їхні страждання повинні боліти й мені... Любити так, щоб вони могли жити, щоб людське життя зростало в них, їхня свідомість відкрилась, і вони не залишились на узбіччі. Чи зможуть вони відповісти? Так, частково...і ніщо, зроблене з любов'ю, не є марним».

тримати інших, де уважно ставляться до найслабших, до тих, хто перебуває поза звичним колом спілкування, хто бідніший за нас.

Одна з прикмет нашого часу – та великодушність, з якою стільки людей приходять на допомогу жертвам стихійних лих. Яким прикладом може стати ця щедрість для наших суспільств, навіть у нашому повсякденному житті?¹⁴

Хоча матеріальна допомога у надзвичайних ситуаціях є необхідною, її однієї замало. Важливо відновлювати справедливість щодо постраждалих¹⁵.

Християни Латинської Америки нагадують нам, що боротьба проти бідності є боротьбою за справедливість. У міжнародних відносинах потрібна справедливість, а не допомога¹⁶.

Потрібно навчитися долати страх. Усім знайомий інстинкт самозбереження, який полягає в обороні своєї безпеки навіть за рахунок благополуччя інших. Видається, що нині, коли відчуття незахищеності зростає, цей інстинкт проявляє себе щораз сильніше. Що ж допоможе встояти перед страхом? Чи не звертання до інших, навіть до тих, хто видається нам загрозливим?

Інша прикмета сьогодення – імміграція. Іноді її вважають небезпечною, але це реаль-

ність, від якої не втечеш, вона вже формує наше майбутнє¹⁷.

Ще однією прикметою наших часів є зростання бідності у багатих країнах, в яких втрата зв'язків між людьми та ізоляція часто стають головними причинами економічної невизначеності.

Надмірне нагромадження матеріальних благ вбиває радість. Воно тримає нас у пастці задрощів. Щастя ж полягає в іншому: кожен, хто обирає просте життя, працює не тільки заради прибутку, але й для того, щоб надати життю сенс, хто ділиться з іншими, може зробити свій внесок у майбутнє, сповнене миру. Бог дає нам дух не боязкості, а любові та внутрішньої сили¹⁸.

ПРОЩЕННЯ

Євангеліє заохочує нас іти навіть далі: справедливість має вести до прощення. Без прощення людські суспільства жити не можуть. У багатьох частинах світу рани минулого дуже глибокі. Наважмося покласти край усьому, що можна скінчити нині. І тоді мирне майбутнє, що очікує в серці Бога, зможе повністю розгорнутись.

Вірити у Боже прощення не означає забувати образи. Звістку про прощення ніколи не можна використовувати для примирення з несправедливістю. Натомість, віра у прощення дає нам можливість більш вільно визнавати і свої власні провини, і помилки та несправедливості навколо нас та загалом в усьому світі. Тільки від нас залежить, чи залагодимо ми те, що можна залагодити. На цьому складному шляху ми отримуємо істотну підтримку: через Церковне співпричастя Боже прощення може бути дароване знову.

¹⁴ Під час візиту до Британії Папа Бенедикт XVI зробив такий заклик: «Світ став свідком того, наскільки широкі ресурси можуть задіяти уряди для спасіння фінансових інституцій, що вважаються "надто важливими, щоб збанкрутіти". Безсумнівно, цілісний розвиток людського потенціалу народів світу не менш важливий: це саме те підприємство, яке справді є «надто важливим...».

¹⁵ «Не власністю своєю ви ділитесь з бідними, ви просто віддаєте те, що їм належить. Бо ви тримали у себе дароване усім на користь. Земля всім належить, а не тільки багатим, але вона була відібрана небагатьма на шкоду всім, хто працює на ній. Отже, зовсім не щедрість ви проявляєте, а сплачуєте борг» (Амвросій Медіоланський, четверте століття).

¹⁶ У заключному документі зустрічі в Апаречиді (травень 2007) Католицька Церква Латинської Америки пише: «Працювати для спільного блага означає сприяти справедливому регулюванню економіки, фінансів та світової торгівлі. Принципово важливо зменшити тягар зовнішнього боргу для заохочення інвестицій у розвиток та соціальні витрати. Глобальне регулювання має запобігати спекулятивному рухові капіталу, сприяти чесній торгівлі та зниженню протекціоністських бар'єрів, забезпечити адекватні ціни на сировину, яку поставляють збіднілі країни, і чесне регулювання залучення та впорядкування інвестицій та послуг».

¹⁷ Звісно, імміграцію потрібно регулювати – не через страх перед іноземцями, а через справжню турботу про їхню інтеграцію. Щодо самих іммігрантів, для них пріоритетом є знайти житло та роботу й вивчити мову. Що ж до країн, які приймають гостей, то вони, надаючи права, зрозуміло, очікують виконання обов'язків. Чи не полягає у цьому контексті покликання християн у тому, щоб власним прикладом показати, що страх перед іноземцем як чужинцем є несправедливим? Познайомитись і дізнатись більше одне про одного може стати першим кроком у подоланні страху, причини якого лежать у невігластві.

¹⁸ Див. 2 до Тимофія 1:17.

Наступні етапи Паломництва Довіри на Землі:

Разом з молоддю з усієї Європи брат Алоїз та інші брати 20 – 25 квітня 2011 відвідають Москву, щоб відсвяткувати Страсний Тиждень та Великдень разом з Російською Православною Церквою.

Протягом зустрічі у Роттердамі буде оголошено місце 34-ої зустрічі європейської молоді; вона проходитиме з 28 грудня 2011 до 1 січня 2012.

Повідомлення про зустріч в Роттердамі:
Див. www.taize.fr

Кожна людина потребує прощення так само, як хліба насущного¹⁹. Бог дає його завжди і без застережень, адже «Він прощає усі твої провини»²⁰. Відкрити руки в молитві – це простий жест, який може висловити наше бажання прийняти прощення.

Коли в «Отче Наш» ми промовляємо: «Прости нам борги наші, як і ми прощаємо...», Боже прощення вже торкається нас. Це не порожня фраза: щось справді відбувається, коли молимося тими словами, яких нас навчив Сам Ісус. І тоді ми, в свою чергу, самі вже готові пробачити і не засуджувати іншу людину, яка вчинила нам зло.

Христос завжди розрізняв людину та гріх, нею скоєний. До останнього подиху на хресті Він відмовлявся засуджувати будь-кого. І замість применшувати провину, Він взяв її на себе.

Бувають ситуації, коли пробачити, здається, неможливо Рани надто глибокі. Тоді треба пригадати, що Бог ніколи не відмовляє у прощенні. Що ж до нас, іноді пробачити вда-

ється лише з часом. Бажання пробачити – вже перший крок, навіть коли це бажання ще просякнуте гіркотою.

Через прощення Бог не тільки змиває гріх. Він дає нове життя у Своїй дружбі, яку день і ніч осяває Святий Дух.

Приймати Боже прощення та ділитися ним – це шлях, який відкрив нам Христос. Ми йдемо ним, незважаючи на нашу слабкість та наші рани. Христос не перетворює нас на людей, які вже досягли мети.

Ми – євангельські вбогі. Бути християнином не означає бути кращим за інших. Нас визначає лише наше рішення належати Христу. Саме в ньому ми хочемо бути цілком послідовними²¹.

Кожен може упевнитися: отримане чи надане прощення приносить радість. Знати, що тебе простили, – мабуть, є однією з найбільш глибоких радостей, яка робить людину вільною. Це – джерело внутрішнього миру, якого Христос запрошує причаститися. І мир цей поведе нас далеко; він сяятиме для інших і для всього світу²².

f. Alois

¹⁹Сюзанна де Дитрих (1891 – 1981), протестантський богослов, яка на початку існування Тезе заохочувала брата Роже та перших братів не вагатися й присвятити себе спільноті на все життя, писала: «Християнин – це людина, яка живе прощенням, яка знає, що вона щодня переступає заповіді Божі, але при цьому щодня повертається до Бога, і яка твердо впевнена, що все ж саме Богові належить останнє слово в її житті. Христос взяв піклування про неї на Себе, взяв відповідальність за неї перед Отцем. Така людина не самотня у своїй боротьбі; Той, Кому вона віддала себе, ніколи її не залишить. Її впевненість заснована не на тому, чим вона вже є, а на тому, чим є Бог, на відданості й любові Бога, виявленій в Ісусі Христі. Тому досягнення її не засліплюють, а поразки не руйнують. Вона завжди піднімається знову, бо не належить собі, а комусь іншому».

²⁰Псалом 103:3. Весь цей псалом співає про Боже прощення. Пророк Ісаїя у похмурий період історії нагадав народові, що Бог завжди прощає, кажучи: «Я розігнав, немов туман, твої переступи, твої гріхи – неначе хмару.» (Ісаїя 44:22).

²¹«Християнин – не просто той, хто має стосунок до Христа, бо до Христа, без сумніву, має стосунок кожна людина. Це той, хто належить Христові. Тобто для християнина те, що Христос робить у світі, стає сенсом власних дій; боротьба, яку Христос веде у темряві та проти темряви, стає тією справою, якій і він присвячує власне життя.» (Карл Барт, 1886 – 1968).

²²Серафим Саровський, російський монах дев'ятнадцятого століття (1759 – 1853), писав: «Здобудь мир в собі, і тисячі навколо тебе спасуться».